

Valtiovarainministeriö

Poliisihallituksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

VIITE: VN/13714/2025

1 Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Poliisihallituksen lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi hyvinvointialue- ja maakuntajakolakia (614/2021). Hyvinvointialue- ja maakuntajakolain nimike ehdotetaan muutettavaksi hyvinvointialuejakolaiksi. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi maakuntajakolaki. Hyvinvointialuejakolaissa ei enää säädettäisi maakuntajaosta eikä maakuntajaon muuttumisesta hyvinvointialuejaon muutosten seurauksena. Lakiin lisättäisiin säännökset hyvinvointialueen jakamista koskevasta taloudellisesta selvityksestä. Lakiin tehtäisiin myös eräitä muita muutoksia. Uudessa maakuntajakolaissa säädettäisiin maakuntajaon perusteista ja sen muuttamisen edellytyksistä, vireillepanosta ja valmistelusta. Hyvinvointialuejakoa ja maakuntajakoa, niiden perusteita tai hyvinvointialueen muuttamisen edellytyksiä ei esitettäisi muutettavaksi. Hyvinvointialueesta annettuun lakiin (611/2021) sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lain-säädännön voimaannpanosta annettuun lakiin (616/2021) tehtäisiin esityksestä johtuvat teknisluonteiset tarkistukset. Lisäksi hyvinvointialueesta annetun lain valtuustoryhmän toiminnan tukemista ja luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskeviin säännöksiin ehdotetaan täsmennyksiä.

2 Poliisihallituksen lausunto

Voimassa olevan hyvinvointialue- ja maakuntajakolain 3 §:n mukaan valtion viranomaisten toimialueiden tulee, jollei erityisistä syistä muuta johdu, perustua asianomaisen lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuun maakuntajakoon niin, että viranomaisen toimialue muodostuu yhdestä tai useammasta maakunnasta taikka, jos toimialue on pienempi kuin maakunta niin, että viranomaisen toimialue on kokonaisuudessaan yhden maakunnan alueella.

Valtioneuvoston poliisilaitosten toimialueista antaman asetuksen 1 §:n mukaan poliisin toimialueet on jaettu hyvinvointi- ja maakuntajakolain tarkoittamalla tavalla, eli Helsingin, Länsi-Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toimialueet käsittävät yhdessä Uudenmaan maakunnan, ja alueista on säädetty kuntaluettelona. Muiden poliisilaitosten toimialueena on yksi taikka useampi maakunta.

Hyvinvointi- ja maakuntajakolain muutosesityksen tavoitteiden mukaan esityksen tavoitteena on selkeyttää ja eriyttää hyvinvointialuejakoa ja maakuntajakoa koskevaa sääntelyä. Tavoitteena on myös pyrkiä perustuslain 122 §:ssä tarkoitettuihin yhteensopiviin aluejaotuksiin. Tavoitteena on irrottaa muut aluejaot hyvinvointialuejaon muutoksista, jotka perustuvat hyvinvointialueen tehtäviin liittyviin perusteisiin ja palauttaa maakuntajako ja sen perusteet valtion aluejakojen yhteiseksi perustaksi. Näin hyvinvointialueiden palvelujen toiminnalliset vaatimukset eivät vaikuttaisi jatkossa esimerkiksi poliisipiirien tai elinvoimakeskusten toimialueiden määräytymiseen. Maakuntajako olisi myös hyvinvointialueiden alueiden määrittämisessä käytettävä perusjako.

Poliisihallitus kannattaa esitystä siitä, että poliisilaitosten toimialueiden määräytyminen perustuu maakuntajakoon, koska poliisilaitokset ovat edellä kuvatuin tavoin järjestäytyneet maakuntajakoa mukaillen, ja tämä jo yli 10 vuotta toiminnassa ollut jako on poliisin ylläjohtona toimivan Poliisihallituksen näkemyksen mukaan toimiva ratkaisu. Hyvinvointialueiden palvelujen toiminnalliset vaatimukset eivät saakaan vaikuttaa toisen viranomaisen alueelliseen järjestäytymiseen. Tässä yhteydessä mainittakoon, että poliisin toimialuejako on maantieteellisesti erilainen kuin poliisin kaikkein lähiempien valtion, alueellisten ja kunnallisten viranomaisten (Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, pelastuslaitokset, Syyttäjälaitos, Ulosottolaitos, Tuomioistuinelaitos ja sosiaalitoimi) toimialuejako. Tällä ei kuitenkaan ole vaikutusta viranomaisyhteistyön sujuvuuteen.

Janne Paavola, Poliisijohtaja

Visa Weckström, Poliisilakimies

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 13.08.2025 klo 10:37. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Valtiovarainministeriö (Lausuntopalvelu.fi)

Tiedoksi

Poliisihallitus/Esikunta

13.08.2025

Asiakirja: ID-25497862

Asia: POL-2025-88185

Poliisihallitus

Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 Espoo

kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi

Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780, poliisi.fi